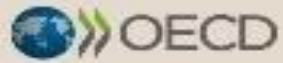

Читацька грамотність 15-річних українських підлітків за підсумками PISA-2018: проблеми й шляхи їх подолання

Професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національної академії Національної гвардії України,

кандидат філологічних наук, доцент

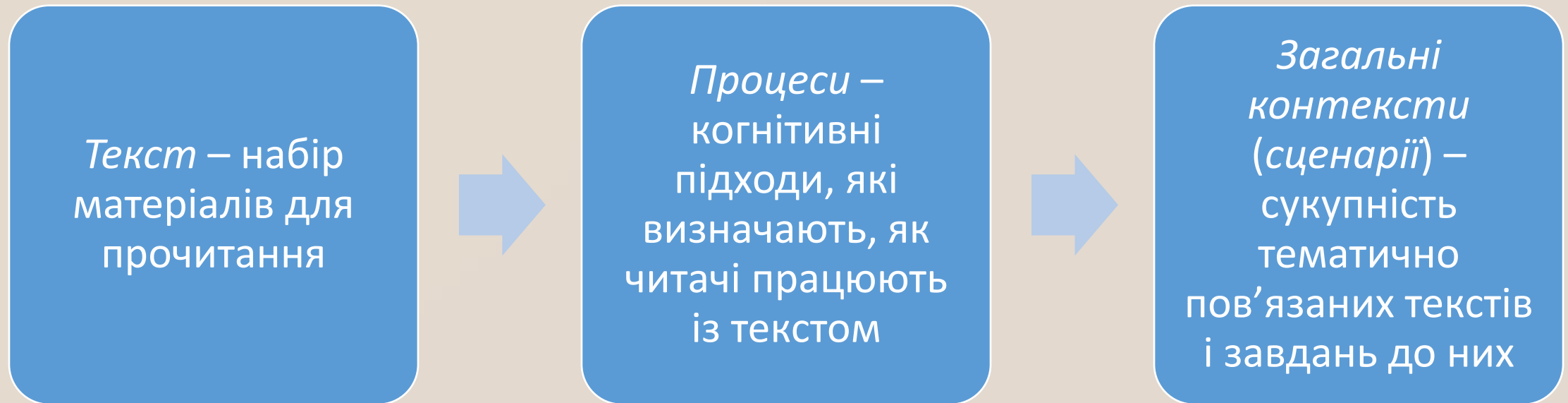
Ткач Поліна Борисівна

Читацька грамотність –

це розуміння, використання, оцінювання, осмислення писемних текстів і виявлення зацікавленості ними з метою досягнення певних цілей, розширення своїх знань і розвитку читацького потенціалу, готовності до активної участі в житті суспільства.

Оцінювання читацької грамотності PISA

Тексти

Одиничні

- мають певного автора або групу авторів, час написання або дату публікації та назву

Множинні

- мають різних авторів, або були опубліковані в різний час, або мають різні заголовки чи номери

Цілісні

- Складаються з речень, які своєю чергою організовані в абзаци

Перервані

- Організовані у форматі *матриці* на основі поєднання *списків*

Змішані

- Комбінація текстів зі списками або графічними елементами

Типологія процесів читання за шкалою PISA-2018

Знаходити інформацію

- Отримувати доступ до інформації й знаходити її в тексті
- Шукати й відбирати текст

Розуміти

- Сприймати безпосереднє значення
- Інтегрувати значення й формувати умовиводи

Осмислювати й оцінювати

- Оцінювати якість і достовірність інформації
- Осмислювати зміст і форму тексту
- Виявляти й долати суперечності

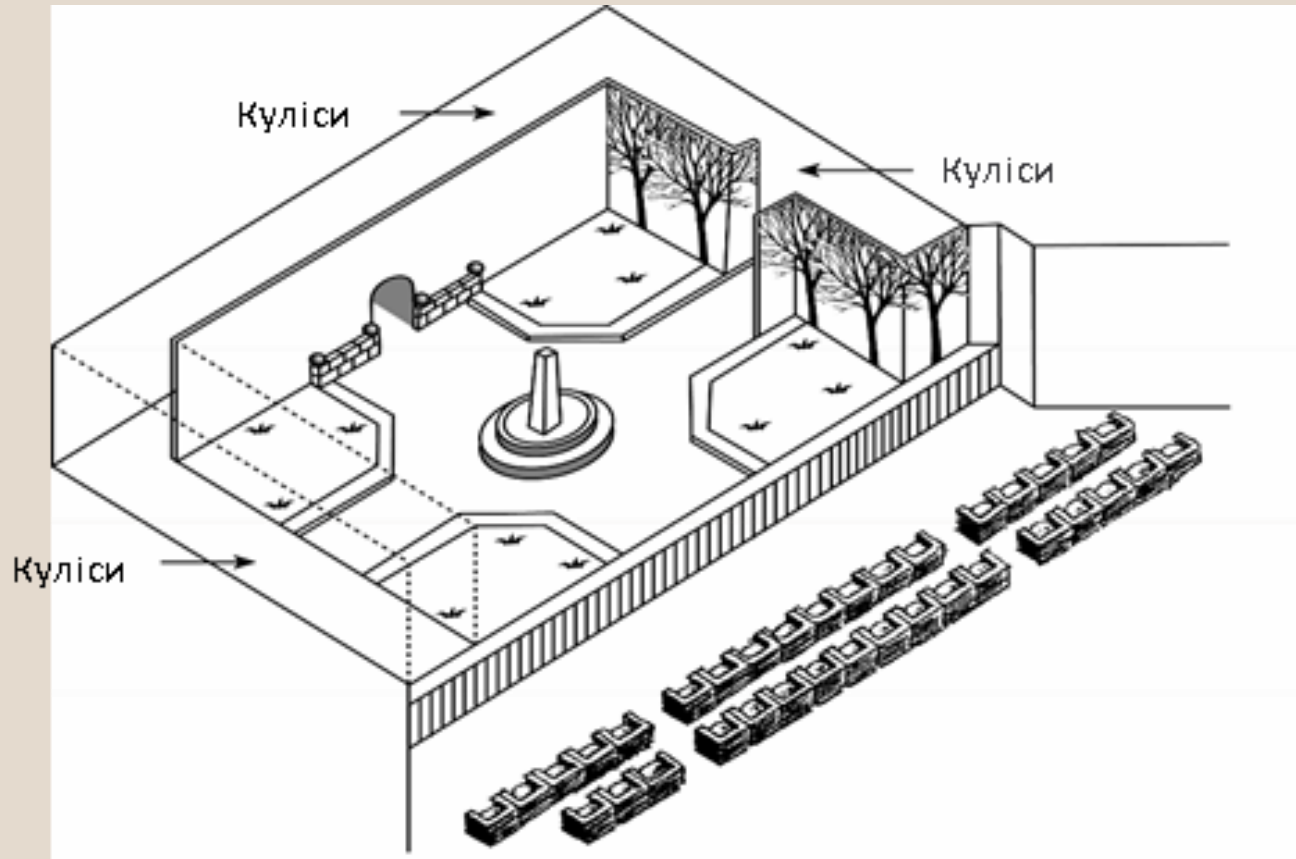
Проблеми із пошуком інформації

- Розгубленість за наявності надлишкової інформації;
- Проблеми з відбором потрібної інформації з різних джерел;
- Відсутність навичок залучати власний досвід для сприйняття тексту;
- Ускладнення із систематизацією інформації за допомогою графічних об'єктів

Приклади відповідей на матеріалі завдання R104Q05

- *Для того, щоб зрозуміти, як це зробити, необхідно використати відповідну інформацію з першого об'єкта, додати до неї інформацію з другого об'єкта, а потім узяти інформацію з третього об'єкта.*

Оприлюднене завдання «Аманда й герцогиня»

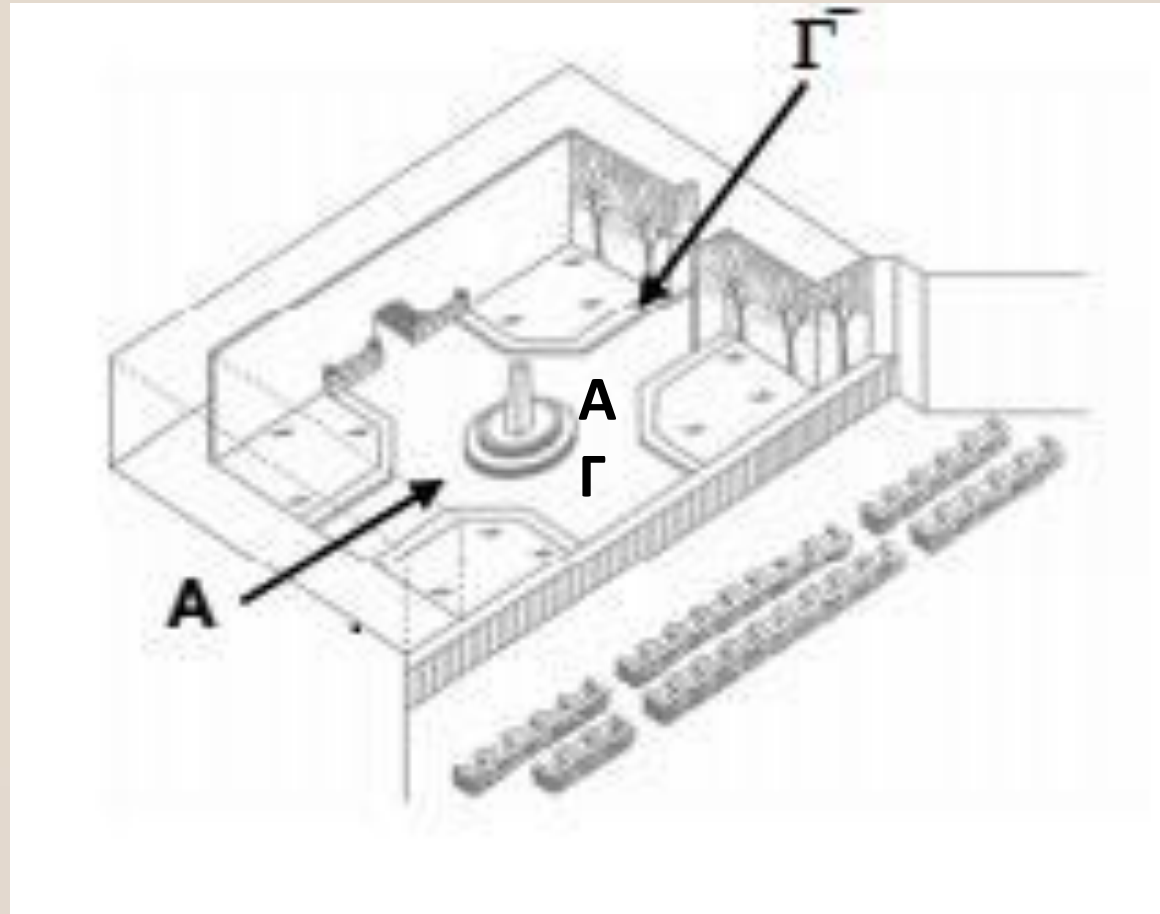

Режисер розміщує акторів на сцені. На його діаграмі положення Аманди позначено буквою «А», положення Герцогині – буквою «Г».

Буквами «А» й «Г» позначте на схемі, наведеній нижче, ті місця, де, імовірно, могли б знаходитися Аманда й Герцогиня тоді, коли з'явився Принц.

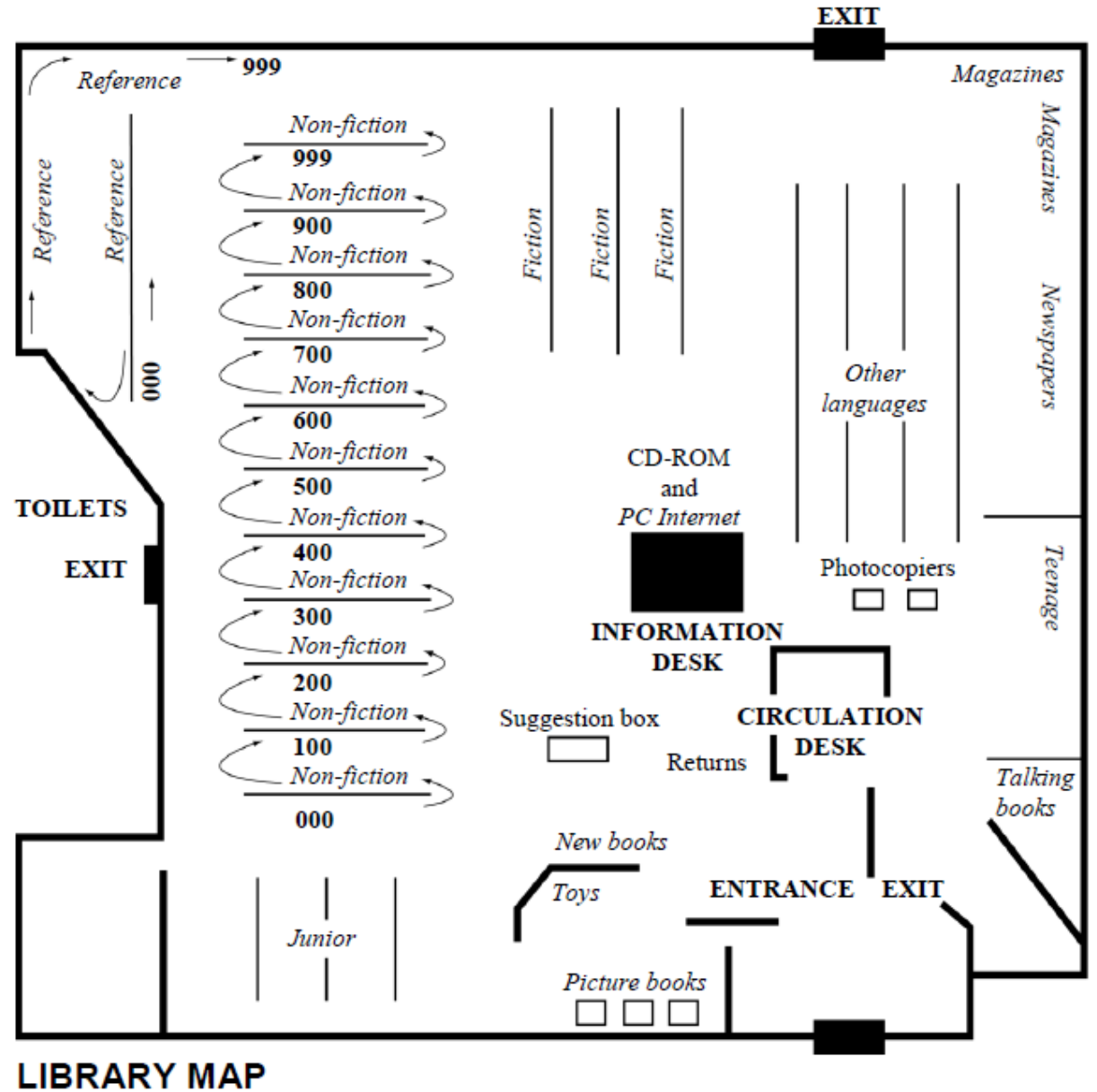

Типова помилка на прикладі оприлюдненого завдання

Оприлюднене завдання «Library»

У школі Ви отримали домашнє завдання – прочитати роман французькою мовою. На мапі обведіть розділ, де Ви, імовірно, знайдете потрібну книгу.

Розуміти текст

Сприймати безпосереднє значення тексту або його частин (якщо текст одиничний, цілісний із прозорим несуперечливим змістом)

Інтегрувати смисли і створювати умовиводи (якщо текст складний і містить ідею, приховану в тексті)

Проблеми з розумінням тексту (на прикладі завдання PR437Q07)

Найпоширеніші
ПОМИЛКИ

Власна інтерпретація
ідеї-першоджерела з
додаванням
моралізаторських
сентенцій

Рефлексія з приводу
епізоду, який
привернув увагу

Переказ сюжету

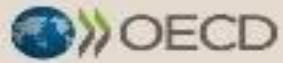
Проблеми з розумінням тексту

- Проблеми із залученням до інтерпретації фактів власного досвіду й набутих знань;
- Дослівне відтворення або переказ завдання або фрагментів тексту;
- Підміна аргументованих висновків моралізаторством;
- Надмірна абстрактність та нелогічність висновків.

Приклади відповідей на матеріалі завдання PR412Q08

- *Тому що це велика проблема;*
- *Тому що ми багато чого про це не знаємо;*
- *Бо в цих текстах різний зміст;*
- *Тому що на графічних об'єктах різні цифри;*
- *Тому що це питання ще не досліджене;*
- *Мається на увазі, що вони різні;*
- *Між цими текстами є суперечність;*
- *Тому що світ розвивається;*
- *Там немає суперечностей.*

PISA

Проблеми з осмисленням і оцінюванням тексту

- Нездатність оцінити форму написаного і те, наскільки зміст і форма пов'язані з цілями автора та його думкою;

Приклади відповідей на матеріалі завдання PR455Q02

Тому що так автору було зручно

АБО

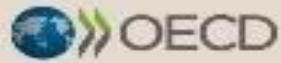
Тому що це дуже важливо для всіх.

*Тому що без цього графічного об'єкта важко зрозуміти,
про що йдеться*

АБО

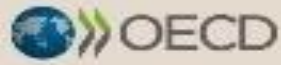
Тому що це красиво.

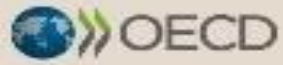
Проблеми з осмисленням і оцінюванням тексту

- Відсутність навичок апелювати до власних знань, позиції чи поглядів за межами тексту;
- Невміння аналізувати різні погляди на предмет обговорення;
- Проблеми з різнобічним аналізом змісту й форми прочитаного твору;
- Підміна осмислення змісту переказом тексту;
- Відсутність розуміння різниці між поняттями «аргументовано суперечити» й «засуджувати або сперечатись»;
- Підміна оцінювання банальними твердженнями;
- Невиправдана багатослівність;
- Нездатність розпізнавати підтекст.

Типові завдання до текстів у підручниках із української мови

- Про що йдеться в тексті?
- Прочитайте текст. Визначте його основну думку.
- Поясніть, як Ви розумієте ці висловлення?
- Прочитайте текст. Сформулюйте тему й основну думку.
- Прочитайте текст. Визначте його основну думку і доберіть заголовок.

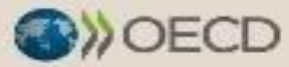
Типові завдання до текстів у підручниках із української літератури

- Прочитайте і перекажіть...
- Поясніть, як у художньому творі поєднуються національне й загальнолюдське.
- Яке значення має література для кожної людини? Аргументуйте свою думку.
- Поміркуйте, чи може літературний твір вплинути на хід історії тієї чи іншої держави.
- Чи погоджуєтесь Ви із висновком/висловом/цитатою...?
- Прокоментуйте це твердження...

Домашнє завдання;))

	Типологія процесів читання за шкалою PISA-2018		Типові завдання в шкільних підручниках
1	Отримувати доступ до інформації й знаходити її в тексті	А	Прочитайте текст. Визначте його основну думку.
2	Шукати й відбирати текст	Б	Прочитайте текст. Визначте його основну думку і доберіть заголовки.
3	Сприймати безпосереднє значення	В	Поясніть, як Ви розумієте ці висловлення?
4	Інтегрувати значення й формувати умовиводи	Г	Чи погоджуєтесь Ви із висновком/висловом/цитатою...?
5	Оцінювати якість і достовірність інформації	Ґ	Прокоментуйте це твердження...
6	Осмислювати зміст і форму тексту	Д	Прочитайте і перекажіть
7	Виявляти й долати суперечності	Е	Поясніть, яке значення має ... для ...

PISA

Дякую за увагу!